

Milanówek, 7 maja 2021 roku

Recenzja rozprawy doktorskiej mgra Bogumiła Jedynaka

pt. „Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu Dąbrowa Tarnowska. Studium socjologiczno-kryminologiczne”

Uwagi wstępne:

Badanie zjawisk i problemów społecznych ma znaczenie wykładnicze dla projektowania i realizowania programów prowadzących do osiągnięcia zmian oczekiwanych przez decydentów, instytucje, organizacje polityczne, społeczne i obywateli. W społeczeństwie dynamicznych zmian, nierzadko transformacyjnych, rzetelnie prowadzone badania mogą stanowić ważne źródło wiedzy i inspiracji, co w efekcie będzie przyspieszało osiągnięcie zamierzonych celów a także zmniejszy koszty prowadzonych działań. W tym wymiarze problem podjęty przez mgra Bogumiła Jedynaka a zainspirowany przez jego promotorów dr hab. Eugeniusza Moczuka prof. PRz i dr Hannę Sommer prof. PRz **spełnia podstawowe wymagania jakie stawiamy badaniom naukowym w obszarze nauk społecznych.**

Prezentowane studium odnosi się do spraw aktualnych, o dużym znaczeniu społecznym (poczucie bezpieczeństwa to jedna z najbardziej cenionych potrzeb człowieka) a także szerokim rezonansie (w przekazie medialnym różne aspekty bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego są często ukazywane jak „nr 1”, wręcz jako informacja wiodąca). W przypadku przedstawionej dysertacji nie bez znaczenia jest także obszar badań, który stanowi jednolita jednostka administracyjna, co umożliwi zestawienie różnych danych zastanych, a także nałożenie na nie badań własnych. Właściwe sformułowanie i zrealizowanie badań może więc mieć duży walor praktyczny.

Zakres problemowy pracy spełnia, a nawet przewyższa wymagania stawiane dysertacji, a sama rozprawa jest bardzo obszerna (może nawet nazbyt), a także posiada jasną strukturę wewnętrzną tworzącą logiczną całość.

Przedłożona do recenzji rozprawa została przygotowana z dużą starannością językową i redakcyjną, cechuje ją także dojrzałość edytorska. Dobór metod badawczych nie budzi uwag natury merytorycznej, a przyjęte problemy badawcze i sformułowane do nich hipotezy tworzą spójny ciąg badawczy (wątpliwość budzi jedynie wyszczególniony *ad personam* problem badawczy nr 10, ale jest prawdopodobnym, że przedstawiony w nim czyn suicydalny

mógł mieć szerszy rezonans społeczny – z takimi konsekwencjami spotkałem się już w swojej pracy terapeutycznej). Niemniej jednak lepszym rozwiązaniem jest uogólnianie problemu, gdyż ciąg zdarzeń samobójczy w jednej z badanych gmin jednoznacznie sugeruje poszukiwanie odpowiedzi na pytanie „dlaczego”.

Autora cechuje zmysł badawczy oraz zdolność do analizowania badanych problemów w licznych perspektywach, co jak sądzę jest następstwem wysokich umiejętności analitycznych, będących pokłosiem wieloletniego doświadczenia operacyjnego (Policja).

Dysertację oparto o rzetelnie dobraną literaturę, a jej znajomość została udokumentowana w prowadzonych rozważaniach – szczególnie w części teoretycznej.

Przedstawiona publikacja spełnia kryteria naukowe wymagane dla jej zrecenzowania.

Recenzja zasadnicza

Z wielu perspektyw w jakich analizowane jest pojęcie „bezpieczeństwa” najczęściej akcentowane jest to, które ludzie wiążą ze stanem gwarantującym im pewność istnienia i przetrwania. Jest wielce prawdopodobne, że owo poczucie i potrzeba zostały wręcz „wdrukowane” w nasze mózgi, podobnie jak inne kluczowe potrzeby, co wiązało się z cyklem ewolucyjnym człowieka. Od czasu stadnego funkcjonowania *homo*, co miało miejsce kilkaset tysięcy lat temu, na kolejnych cyklach ewolucyjnych i rozwoju społecznego zawsze byliśmy istotami stadnymi, a właśnie stadność była wówczas (i obecnie) jednym z kluczowych, jeśli nawet nie podstawowym mechanizmem zapewniania sobie bezpieczeństwa (Dunbar 2016). Bliska obecność innych ludzi nie tylko zwiększała poczucie bezpieczeństwa osobistego, ale wręcz je gwarantowała (najpierw jako ochrona przed groźnymi zwierzętami, a obecnie np. przed przestępcami). W psychologii ten aspekt jest współcześnie mocno akcentowany między innymi jako teza „człowiek istota społeczna” (Aronson 1972 i wydania kolejne), a także rozszerzany na zupełnie nowe obszary bezpieczeństwa związane np. z jakością środowiska społecznego, ekologią, asertywnością wobec działania niewidzialnej ręki rynku lub patologiami życia codziennego (Fromm 2001, 2006).

Analizując pojęcie bezpieczeństwa wyróżniamy wiele jego typów np. narodowe i międzynarodowe. Także w tym podziale znajdujemy wiele podtypów, choć bezpieczeństwo personalne, ekologiczne, społeczne, zdrowotne. Jak słusznie zauważ autor dysertacji (s. 16) definicje bezpieczeństwa tworzone są na gruncie różnych nauk, tworząc pewne

sekwencje. Nie sposób przy tym doprecyzować jedną uniwersalną definicję, chyba, że przyjmiemy dla niej jako wspólny mianownik pojęcie „przetrwania”. Wydaje się jednak ono zbyt wąskie, gdyż na obecnym etapie ewolucji, gdzie tak wielkiego znaczenia nabrały wiedza i umiejętności człowieka, nasze oczekiwania od „bezpieczeństwa” są dużo szersze. Podkreślenia przy tym wymaga, że wraz z rosnącą zdolnością człowieka i tworzonych przez niego idei i instytucji do zwiększania poczucia bezpieczeństwa (np. tworzymy nowe instytucje bezpieczeństwa i nowe rozwiązania prawne) mamy do czynienia ze zwielokrotnianiem zagrożeń dla tego bezpieczeństwa (np. nieustannie modyfikujący swoje zasoby rynek narkotykowy, cyberprzestępczość, nowe typy oszustw finansowych). Ponieważ jest to trend w skali globalnej coraz częściej mówimy o dynamicznie zmieniających się predykatora (nie)bezpieczeństwa człowieka i społeczeństw (Jarmoszko, 2018). Mamy także do czynienia z wpływem czynników makro i mezo na społeczności lokalne, a w niektórych obszarach kraju możemy mówić o wyraźnie niższym lub wyższym poczuciu bezpieczeństwa – np. Łódź, Górny Śląsk i Zagłębie Dąbrowskie są jednym z obszarów o najwyższym zagrożeniu narkotykowym, podczas gdy Podkarpacie i Podlasie mają najniższe wskaźniki takich zagrożeń.

Analiza danych zastanych – Policji, NFZ, badań samorządowych – dotyczących Małopolski i Podkarpacia (a sytuacja w badanym powiecie będzie pochodną szerszych zjawisk regionalnych) **potwierdza zasadność podjęcia problemu ujętego w rozprawie mgra Bogumiła Jedynaka**

Autor bardzo sprawnie, czytelnie, z zastosowaniem właściwych odniesień do źródeł charakteryzuje naukowe ujęcie terminu bezpieczeństwo. Ten wywód jest logiczny, pokazuje nie tylko znane definicje, ale także ujmuje je w czytelną systematykę (s. 17-19 i dalsze odniesienia). Wśród cytowanych źródeł odnajdujemy prace cenione w literaturze tematu, w tym także publikacje najnowsze. Przyjście od ogólnych rozważań o bezpieczeństwie do kategorii „społecznego poczucia bezpieczeństwa” jest płynne – w całości pracy autor przyjmuje konwencję od ogółu do szczegółu – i odnajdujemy w nim refleksje wykraczające poza identyfikację na gruncie nauk społecznych, poprzez stawianie akcentów humanistycznych (s. 26), a także próby łączenia wywodów we wnioski szersze z wykorzystaniem analizy źródeł obecnie szczególnie cenionych w socjologii (np. studia U. Becka – s. 28) oraz psychologii (docenić należy docieklivość autora w zestawieniu różnych podejść naukowych, co świadczy o jego dobrym warsztacie naukowym – zob. s. 28/29). Podkreślam także bardzo trafne odniesienia do źródeł w literaturze, szczególnie tej jaką uznajemy za klasykę – B. Hołyst, A. Bandura, A. Giddens, Z. Bauman, H. Machel, J. Maciejewski, J. Koziński, R. i S. Jessor, A. Bandura, A. Kepiński. W części teoretycznej nazbyt dużo miejsca poświęcono koncepcjom

(problemów) strachu i lęku (autor unika rozważań syntetycznych). Wystarczającym byłoby ich zaakcentowanie w oparciu o cytowaną literaturę, ale autor wybrał podejście szersze, co należy chyba tłumaczyć „obciążeniem zawodowym”, gdyż w pracy zawodowej autora (policjanta) to zagadnienie znajduje szczególne zmaterializowanie – prośby adresowane do funkcjonariuszy Policji w ogromnej części dotyczą strachu i lęku człowieka, głównie przed kimś. Z przewartościowania niektórych uwag nie czynię jednak zarzutu, stawiając jednocześnie tezę, że wartością pracy jest jej rozbudowane głębokość analityczna, ale jednocześnie niedostatek syntetyczny – prezentowany materiał mógłby z powodzeniem zostać ograniczony do 340-380 stron, z obecnych 546. Przyjmuje jednak, że jest to koncepcja promotorów oparta o kryterium wnikliwości i głębokości podejmowanych studiów.

Bardzo dobrze – „niepolicyjnie” – opisano znaczenie i rolę Policji w zapewnieniu bezpieczeństwa, a na uwagę zasługuje odniesienie się do stanowisk autorów szczególnie zaangażowanych w dbałość o prawa obywatelskie (np. A. Rzepliński). Podobnie starannie dokonano analizy znaczenia grup dyspozycyjnych, gdzie autor posłużył się wykładniczy dla tej tematyki studiami J. Maciejewskiego, Z. Morawskiego i Z. Zagórskiego (poparte w bardzo szerokim zestawieniu źródeł). Także w tym obszarze analizy autorskiej mógłby być on bardziej syntetyczny, gdyż nie jest on przedmiotem podejmowanych badań, a jedynie stanowi obszar wyjaśnień.

W sposób staranny, wnikliwy i w zakresie oczekiwanym od tego typu rozpraw omówiono rolę Policji w tworzeniu bezpieczeństwa lokalnego, z jasno sformułowanymi delegacjami dotyczącymi zadań stojących przed tą formacją. Charakterystyka tego problemu jest opisowa, z licznymi odniesieniami do zagadnień bezpieczeństwa lokalnego (s. 64-65). Cennym uzupełnieniem jest wskazanie na różne koncepcje i rozwiązania zwiększające to bezpieczeństwo, tak w kraju jak i poza granicami (s. 66-67). Wykorzystując własną szeroką wiedzę o funkcjonowaniu Policji autor dysertacji bardzo czytelnie wskazuje na zorientowany model pracy policji – na problem, na cel, na społeczność. Ta zasada wydaje się być jednym z fundamentów pracy tej instytucji (wypracowanym w USA) o ogromnym społecznym rezonansie, który niestety nie jest polską codziennością. Według przyjętej konwencji równie sprawnie przedstawiono zadania funkcjonariuszy policji bezpośrednio zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa lokalnego (s. 72 i dalsze).

Na uwagę zasługuje sposób przedstawienia zagadnień odnoszących się do socjologii bezpieczeństwa, gdyż jest on wnikliwy, co w kontekście ram naukowych rozprawy podkreśla kompetencje autora. Zwraca on uwagę nie tylko na zagadnienia definicyjne, ale też sprawni porusza się w dyskursie na temat kierunków rozwoju tej szczegółowej subdyscypliny socjologii. Na

podkreślenie zasługuje także umiejętność prezentowania omawianych problemów z równoległym wykorzystaniem literatury naukowej z obszaru socjologii, nauk o bezpieczeństwie i socjologii (s. 79-81). Wywód autora jest przez to nie linearny, lecz komplementarny. W tym zakresie wyczuwalny jest – w najlepszym tego słowa znaczeniu – wpływ promotora głównego, dysponującego przecież ogromną wiedzą socjologiczną oraz z całego obszaru nauk społecznych, czego dowody znajduję często w jego pracach naukowych. **Obszar analizy bezpieczeństwa społecznego ujęty w części teoretycznej jest jej najmocniejszą stroną.**

Kolejne sfery rozważań teoretycznych wprowadzające czytelnika do części metodologicznej i badań obejmują zagadnienia badań nad społecznościami lokalnymi (od s. 99) są głębokie, a przez to dokładne (zob. s. 107-110) a jednocześnie ujmują problem syntetycznie. Przywoływane w tej części źródła oddają współczesne poglądy oraz koncepcje badawcze. Ciekawe są tutaj uwagi dotyczące kondycji współczesnych społeczności lokalnych (ujęte w szerokiej perspektywie czasowej z uwzględnieniem wpływów czynników transformacji ustrojowej – s. 118), co w kontekście poziomu ich integracji – jak słusznie zauważ autor – może mieć wpływ na jakość poziomu bezpieczeństwa – wiemy bowiem, że jest to jeden z istotnych predyktorów dysfunkcji i patologii (s. 112-113). Takim czynnikiem są m.in. procesy o charakterze globalnym istotnie osłabiające jakość kultur lokalnych, a analizę tych czynników znajdujemy m.in. w świetnych wywodach Z. Baumana i A. Radziewicza-Winnickiego.

Przeprowadzony przez autora przegląd badań dotyczących bezpieczeństwa społeczności lokalnych (od s. 121) jest szeroki. Uwzględniono w nim także opis różnych modeli działania Policji (ta część mogłaby być samodzielnym podpunktem rozdziału, ale uwaga ta ma charakter propozycji a nie podejścia krytycznego). Od strony 134 autor omawia problemy mające charakter zagrożeń społecznych ujmując je – za M. Leszczyńskim - w klasyfikację obejmującą 16 pozycji tak o charakterze dysfunkcji struktur społecznych (rodzina), jak i uzależnień oraz innych patologii. W dalszej części punktu odnosi się do innych ujęć opracowanych np. przez E. Wysocką oraz S.T. Zakrzewskiego. Ale tylko w pierwszym ujęciu dokonuje ich „wytłuszczenia”, tak jakby miały stanowić ujęcie stanowiące punkt odniesienia. Ponieważ w dalszych częściach podział ten nie stanowi płaszczyzny dokonywanych analiz np. poprzez badanie własne, jest to moim zdaniem nieuzasadnione. Proszę autora o wyjaśnienie tego uwypuklenia w trakcie obrony.

Dobrze opracowano opis problemów społecznych jako obszar badań socjologicznych. Mam jednak uwagę do tezy autora (s. 143) dotyczącej niejednoznaczności odpowiedzi na pytanie „...czy Polska jest wolna od

różnorodnych zjawisk dysfunkcyjnych". Otóż nie mamy żadnych wątpliwości, że jest ona pełna takich zjawisk – począwszy od dramatycznego poziomu spożycia alkoholu (PARPA 2020), nowych narkotyków (EMCDDA 2020), przez wysoki odsetek rozwodów, patologie w takich instytucjach jako kościół katolicki, ciągle wysoką skalę przestępstw gospodarczych, jakość kultury politycznej polskich elit, poprzez narastanie problemów wygenerowanych w tkance społecznej przez pandemię. W pracach naukowych, a taką jest dysertacja, autor musi uwalniać się od obciążeń będących pochodną jego funkcji zawodowej. Tym bardziej, że w kolejnych odstępach rozprawy autor bardzo wnikliwie pokazuje różne patologie (s. 149-151).

W rozdziale pierwszym i drugim zabrakło syntetycznego podsumowania podejmowanych w nim rozważań.

Rozdział trzeci stanowi szczegółowy opis podstaw badań z wyjaśnieniem celu badawczego oraz charakterystyką problemów i hipotez badawczych. Dysertacja opiera się na jednym głównym problemie badawczym (Jak kształtuje się poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu Dąbrowa Tarnowska) dla którego przyporządkowano 12 problemów szczegółowych w postaci pytań, a im taką samą hipotez. W zestawieniu tabelarycznych przejrzysto ustanowiono problemy i hipotezy wobec zmiennych i wskaźników (s. 157-159). **Podejście badawcze autora znajduje uzasadnienie w znanych modelach teoretycznych z zakresu socjologii. Badanie jest bardzo aktualne (2019) a przyjęty obszar badawczy spełnia kryteria analiz na poziomie rozprawy doktorskiej.** Opis obszaru badawczego poprzedzono jego charakterystyką uwzględniającą także aspekty historyczne – ciekawy, ale chyba nie mające już wpływu na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu.

Wprowadzenie do rozdziału zawiera uwiarygadniającą wiedzę dotyczącą zasadności podjęcia w problemach badawczych zagadnienia samobójstw. Opisywana tu jedna z gmin powiatu zasługuje na takie badanie (15 samobójstw tylko w 2017 roku). Wskazując na różne podejmowane problemy autor wspiera swój zamysł badawczy uzasadnieniami naukowych autorytetów (B. Hołyst). Świadczy to o wnikliwy przeprowadzeniu analiz pre-badawczych z wykorzystaniem lokalnych źródeł zastanych.

Wielkość próby badawczej (s. 166) została dobrana z uwzględnieniem standardów naukowych wskazywanych w wiarygodnych źródłach. Grupę badawczą (593 respondentów) właściwie ulokowano w podziale administracyjnym powiatu (s. 168), podobnie jak właściwie skonstruowano platformę badawczą za pomocą wywiadów pogłębionych (28 osób). Autor dokładnie opisuje organizację badań, jak również dokonuje pełnej

charakterystyki metod badań jakościowych. Przedstawione w załącznikach do rozprawy autorskie narzędzia badawcze dają podstawy do zgromadzenia koniecznego materiału badawczego. Do tej części nie wnoszę uwag, gdyż odpowiada ona standardom badań naukowych.

Analiza badań i dyskusja nad wynikami zajmuje ponad 300 stron i jest wielowątkowa, wnikliwa, co pozwala autorowi na wyprowadzanie licznych wniosków. Badanie ma charakter jakościowy i ilościowy, przy czym jego niewątpliwą zaletą jest próba łączenia badań ankietowych z wywiadami pogłębionymi – te drugie w odpowiednich miejscach są często cytowane i wykorzystywane dla nadania kierunku interpretacji badań. Wypowiedzi respondentów są zawsze dokładnie oznaczone. Niektóre z podjętych wątków badawczych – szczególnie w obszarze analizy badań jakościowych potwierdzają duży zmysł autora do obserwowania i badania nowych makroskalowych zjawisk mających wpływ na współczesny wymiar bezpieczeństwa np. cyberzagrożenia. Obraz badań daje nam szeroką wiedzę o poczuciu bezpieczeństwa wśród mieszkańców powiatu. **Ta część dysertacji poza walorem poznawczym ma niewątpliwie walor praktycznych – szczególnie dla władz samorządowych powiatu.**

Autor – jak sądzę za namową promotorów - przyjął odmienną od powszechnej spotykanej interpretację hipotez. Nie odnosi się do nich wprost (H1, H2...) lecz dokonuje ich zgodności – sprzeczności z przyjętym założeniem. Zabrakło także całościowej – nawet 3-4 zdaniowej – odpowiedzi na ile hipotezy potwierdziły się a na ile nie. Proszę autora, aby zechciał to ocenić w trakcie obrony.

Publikacja jest dojrzała na co niewątpliwie wpływ ma zawodowe doświadczenia autora, na co dzień stykającego się z zagadnieniami bezpieczeństwa obywateli oraz – ze względu na jego funkcję – konieczność reagowania na czynniki to bezpieczeństwo zakłócające. Lektura dysertacji dostarcza wystarczającej liczby dowodów wskazujących, że obszar badań jest mu bardzo dobrze znany.

Struktura pracy

Dysertacja składa się ze wstępu, czterech rozdziałów merytorycznych oraz zakończenia, wniosków, bibliografii i załączników. Poszczególne części łączą się w logiczną całość. W rozdziałach merytorycznych brak jest krótkich podsumowań. Wewnętrzna struktura rozdziałów jest czytelna, powiązana ze sobą. Dyskusja badań (co akceptowalne) została włączona w analizę badań.

Część badawcza stanowi ponad 60% całości dysertacji, co uznać należy za celujące.

Źródła naukowe wykorzystane w pracy

Problemy omówione w rozprawie są szeroko opisane w literaturze tematu, a także badaniach – tak ogólnokrajowych jak i regionalnych. W naukach o bezpieczeństwie, w socjologii oraz innych naukach społecznych mamy wysoce doświadczonych i wyspecjalizowanych autorów zajmujących się różnymi aspektami bezpieczeństwa na poziomie lokalnym – w kilku ośrodkach akademickich (m.in. WSPol Szczytno, Uniwersytet w Siedlcach, Akademia WSB, Akademia Sztuki Wojennej) oraz instytucjach badawczych (lub na ich rzecz) pracują wybitni pracownicy naukowci będący ekspertami w tej problematyce. Opisywane zagadnienia są także bogato zinterpretowane w literaturze z zagranicznej tak angielskojęzycznej, niemieckojęzycznej jak i rosyjskiej.

Podkreślenia wymaga – jako szczególny atut dysertacji – bardzo płynne poruszanie się autora po literaturze tematu. Wykorzystane źródła są dobrane niemal celująco – w poszczególnych grupach problemów cytowani są i interpretowani kluczowi polscy autorzy m.in. Brunon Hołyst, Jan Maciejewski, Paweł Moczydłowski, Antoni Kępiński, Zygmunt Bauman, Ulrich Beck, Piotr Sztompka, Andrzej Bałandynowicz. **Mniej licznie reprezentowane są źródła obcojęzyczne** – nie ma jednak wśród nich opracowań najnowszych, szczególnie tych wydanych po 2010 roku. Przyjmując, że praca dotyczy problemów badanych na specyficie polskiej nie czynię z tego uwagi merytorycznej, jest to jednak moja największe zastrzeżenie do pracy w jej części teoretycznej.

Cytowania – ponad 250 prac zwartych, blisko 100 rozdziałów w monografiach i artykułów oraz ponad 70 źródeł naukowych umieszczonych w bazach naukowych Internetu - są prawidłowe, ale chwilami zbyt długie (bez zastosowania metody *tekst ważny [...] tekst ważny*), przeplatane podejściami różnych autorów, co potwierdza, że autor bardzo dobrze porusza się po literaturze tematu, w jej różnych aspektach.

W dysertacji ujęto moim zdaniem kluczową literaturę klasyczną, jak i opracowania najnowsze z wielu ośrodków akademickich (z kilkoma wyjątkami), a rozległość wykorzystanych źródeł zwartych oraz rozdziałów i artykułów znacząco przekracza wymagania rozprawy doktorskiej. Pośród ważnych polskich autorów zabrakło prac Stanisława Jarmoszko i Jana Borkowskiego. Nie waży to jednak na ocenie końcowej pracy.

Kierunek doboru źródeł – niewątpliwie inspirowany przez promotorów – pozwolił autorowi na dokonanie wystarczającego przeglądu ujęć teoretycznych.

Strona redakcyjna

Praca otrzymała staranną oprawę redakcyjną i została z dużą dbałością przygotowana od strony językowej. Wywody autora oparte są o rozbudowane myśli tworzące jasne opisy, wyjaśnienia lub tezy. Autor przykładą bardzo dużą uwagę do wyjaśniania opisywanych problemów w oparciu o ujęcia teoretyczne – są one często bardzo rozbudowane, przez co powstaje czasami wrażenie „uciekania” od wiodąca myśl dysertacji. Język rozprawy jest bogaty, wysoce humanistyczny, co jest niewątpliwym atutem.

W dysertacji widoczna jest zasadnicza oś tematyczna wokół której porusza się autor.

Dostrzeżone błędy redakcyjne (głównie interpunkcyjne) są nieliczne (np. stawianie kropek na końcu tytułów podrozdziałów) i nie stanowią z obciążenia w ocenie.

Wniosek końcowy

Bezpieczeństwo człowieka jest jego potrzebą elementarną, mającą determinujący wpływ na jakość życia. Bez elementarnego poczucia i warunków bezpieczeństwa niemożliwy jest zrównoważony rozwój człowieka, funkcjonowanie na szczeblu mikro, mezo i makro. Ogromną rolę w tym obszarze mają instytucje bezpieczeństwa, a stosunek do nich obywateli zwiększa lub zmniejsza to bezpieczeństwo. Badanie tej problematyki jest zatem zasadne, a przedłożono do recenzji rozprawa wpisuje się ważne społecznie badania lokalne oparte na bogatej interpretacji naukowej.

Praca wpisuje się w nurt badań z obszaru nauk społecznych, z zaliczeniem jej do nurtu rozpraw socjologicznych (socjologia bezpieczeństwa) – lektura rozprawy umacnia przekonanie o zasadności dalszego wyodrębnienia nowej subdyscypliny w badaniach socjologicznych, dla której najbardziej odpowiada określenie securitologia.

Podsumowując recenzję, iż **zrealizowany projekt doktorski spełnia warunki określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r., o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2003 r., nr 65, poz. 595 z późn. zm.), co kwalifikuje mgr. Bogumiła Jedynaka do uzyskania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk o społecznych w dyscyplinie nauki socjologiczne.**

Wniosuję o dopuszczenie Doktoranta do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

